

Talvisodan alkamisesta 80 vuotta

Torstaina 30.11.1939 klo 6.50 alkoivat puna-armeijan tykistökeskitykset Karjalan kannaksella. Noin klo 9 ylitti jalkaväki suurin joukoin panssarien tukemana Suomen rajan. Saksan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Baltian maat ja Suomi kuuluivat Neuvostoliiton etupiiriin. Kun Suomi ei taipunut Baltian maiden tavoin, alkoi talvisota.

Historiaan tutustumalla huomaa, ettei ihminen perusolemukseltaan ole muuttunut miksiäkään kuluneen 4000 vuoden aikana. Historiasta voi myös todeta rauhan jaksojen olevan lyhyempiä tai pitempiä, mutta jaksoja kuitenkin.

Hämeen panssaripataljoonan perinnejoukot – Jääkäripataljoona 4 ja Panssaripataljoona – osallistuivat talvisotaan menestyksen ollessa vastakkainen. JP 4 onnistui loistavasti taisteluissa kun taas Panssaripataljoonan menestys jäi vaatimattomaksi.

Hyvin koulutettu JP 4 jätti Kiviniemessä sijainneen varuskuntansa 7.10.1939 klo 15.20 alkaen suunnaten kohti Rautua ensimmäiseen sodan ajan tehtäväänsä. Vahv JP 4 kuului Raudun ryhmään ollen vastuussa viivyttämisestä heti rajalta alkaen. 30.11. klo 7 saivat JP 4:n sotilaat heti kiivaista tykistökeskityksistä oman osansa. Kolmen ensimmäisen päivän aikana torjuttiin venäläisten hyökkäykset kahdessa viivytyksasemassa hyökkääjän vahvuuden ollessa useita pataljoonia 50–60 tankin tukemana. 2.12. illalla vahv JP4 irtautui saadun käskyn mukaisesti pääpuolustusaseman taakse reserviksi. Hyökkääjälle aiheutettiin suuria tappioita, kymmenkunta tankkiakin tuhottiin. Omat tappiot jäivät pieniksi.

JP 4 sai erinomaisen alun talvisodan taistelujen tielle. Pataljoonan kannalta sodan alun 3 taistelupäivää olivat tärkeitä. Onnistunut viivytyks antoi taistelukokemusta ja uskoa omiin mahdollisuuksiin. Onnistuneella ensimmäisellä taistelulla on tärkeä merkitys joukon hengelle ja taistelukyvyille. Ensimmäisen tehtävän pitäisi olla yksinkertainen ja helppo, jos vain tilanne sen mahdollistaa. Sillä luodaan pohja kovien taistelujen koviin suorituksiin. Sen takia tämänkin päivän suunnitelmissa hyökkäykseen tarkoitettuja mekanisoituja joukkoja ei pidä säästää ratkaisutaisteluihin. Niitä pitää käyttää ”helppoihin” taistelutehtäviin sodan alkuvaiheessa tappioiden mahdollisuudesta huolimatta, jotta ne ovat saaneet taistelukokemusta ratkaisutaistelujen alkaessa.

Panssaripataljoonan lähtökohta talvisodan alkaessa oli huono. Suomessa tuli vallalle käsitys, ettei tankkeja voi massamaisesti käyttää suomalaisessa maastossa. Tämän strategisen virheen seurauksena panssarijoukkoja oli kymmenkunta vuotta ajettu alas tarpeettomana. Samalla panostus panssarintorjuntaan jäi liian vähäiseksi. Kun virhettä alettiin korjata, oltiin myöhässä. Ennen talvisodan alkua oli hankittu jo käyttökelvottomien Renault-vaunujen tilalle moderneja Vickers-vaunuja. Ne hankittiin ilman aseita ja tarvittavia varusteita. Talvisodan alkaessa yritettiin varustaa ne taistelukuntoiseksi. Panssarit osallistuivat yhteen hyökkäyksen talvisodan loppupuolella Honkaniemessä. Tuloksena oli täydellinen epäonnistuminen.

Talvisodan tapahtumista voi hakea oppia tämän päivän tapahtumiin. On hyvä muistaa, että suurvallat ovat valmiit tarvittaessa uhraamaan pienemmät maat omien etujensa edestä. Saksalle oli tärkeitä saada sopimus Neuvostoliiton kanssa ja sen saamiseksi ei Suomi aiheuttanut suurempia tunnontuskia kun meidät annettiin Neuvostoliiton etupiiriin. Näin tehdään pienille valtioille ja kansoille tänäkin päivänä ja tulevaisuudessa suurvaltojen toimesta.

Panssaripataljoonan talvisodan kokemuksista voi löytää muutaman havainnon tämän päivän toimintoihin. Uusien asejärjestelmien hankinnoissa tai luopumisessa tulisi käydä todellista keskustelua tarpeista ja hyödyistä, eikä tehdä päätöksiä pienen piirin sisällä. Kun eri kannat ovat laajasti tiedossa, sen jälkeen on päätöksen aika. Näin päätöksen tekijällä on erilaiset todelliset näkökannat tiedossa päätöksen pohjaksi ja on paremmat edellytykset välttää isoja virheitä.

Kun uusia järjestelmiä hankitaan, tulee hankkia kaikki tarvittava materiaali mitä järjestelmän käyttö vaatii. Tämä lienee nykyisin hyvässä mallissa puolustusvoimissa. Talvisodan varustepuutteista on syytetty pääministeri Cajanderia (malli Cajander), mutta syyt ovat koko 30-luvun politiikassa. Kun määrärahoja puolustuksen parantamiseksi myönnettiin, oltiin jo myöhässä. Tässä vaiheessa upseeritkaan eivät onnistuneet kaikissa hankinnoissa tuhlatessaan aikaa, erityisesti panssarintorjunta-aseistus olisi voinut olla paremmassa iskussa nopeimmilla päätöksillä.

Puolustusvoimien suorituskyky pitää olla kunnossa rauhan aikana. Kriisin alkaessa sitä ei ehditä merkittävästi enää parantamaan.

Rauhallista Joulua ja parempaa Uutta Vuotta toivottaen (toivottavasti lehti on ehtinyt lukijoille ennen joulua postin jakelun ongelmista huolimatta).

Hämeenlinnan Myllymäessä 25.11.2019

Päätöimittäjä Ari Parkkola